

Nagy János

Az Implom-díj Gyulán 2016-ban

A magyar helyesírási normák ismerete nemcsak a magyar nyelv tantárgynak, hanem minden műveltségi területnek az anyagához is hozzátartozik, ezáltal az Implom József helyesírási verseny nemcsak az anyanyelvi tudást, hanem az általános műveltség fejlesztését is szolgálja. Ennek a célnak a szolgálatában 2016. február 25–27-én huszonkilencedik alkalommal rendeztek Gyulán, az Erkel Ferenc Gimnáziumban középiskolai helyesírási versenyt. A verseny 1992-ben vette fel Implom József nevét.

A verseny névadója, Implom József 1889-ben született Gyulán. Az utolsó polihisztorok egyike volt: kiváló helytörténész, régész, nyelvész, levéltáros, muzeológus, a régi érmék, a néprajz, a művelődéstörténet kutatója. Tudott németül, görögül, latinul és olaszul is. Figyelme nemcsak szülővárosára, Gyulára terjedt ki, hanem az egész megyére, nyelvészként pedig az egész magyarságra is. Az első világháború után, 1919-től a hadifogságból visszatérve a gyulai polgári fiúiskola magyar–német szakos tanáraként, később igazgatójaként végzett nevelői munkáját. 1828-tól elvállalta a gyulai múzeum vezetését is, nagyon sokat tett a múzeum fejlesztéséért, igazi tudományos műhellyé alakította. A városban és a környékén fontos ásatásokat végzett. 1944-ben ismét behívták katonának, az újabb hadifogságból csak 1947-ben tért haza. Távollétében a múzeum gyűjteményének a legértékesebb részei eltűntek, de ő újra elvállalta a múzeum és a könyvtár vezetését. Mellette tovább dolgozott tanárként, később igazgatóként a polgári fiúiskolában. Számos helytörténeti, néprajzi és nyelvészeti munkája jelent meg; 1949-ben hívták a szerveződő Nyelvtudományi Intézetbe, de megelégedett a Békés megyei magyar szakfelügyelettel. Szülővárosában, Gyulán halt meg 1979-ben. Szellemi örökségét nemcsak iskolája és a városi múzeum viszi tovább, hanem a nevét viselő helyesírási verseny is.

Az 1991-ben Kárpát-medencei döntővé vált helyesírási vetélkedés Magyarország minden megyéjéből és a határon túli magyarok lakta területekről fogadja a diákokat. A versenyt hagyományosan négy kategóriában, a középiskolák 9–12. évfolyama számára rendezik meg, külön díjazták a gimnáziumok, a szakközépiskolák és a szakiskolák tanulóit, valamint a határon túli diákokat. A középiskolások évfolyamtól függetlenül minden fordulóban egységes tollbamondást írnak, és egységes helyesírási feladatlapot töltenek ki.

A 2016. évi Kárpát-medencei döntő programja február 25-én, csütörtökön indult. A szervezők esti szakmai programmal várták a résztvevőket: Bencze Lóránt professzor írását Nagy János olvasta fel. Február 26-án, péntek reggel tartották meg az ünnepélyes megnyitót a Megyeháza dísztermében. Ezen Kónya István alpolgármester köszöntötte a résztvevőket, majd Nagy János, a zsűri elnöke osztotta meg gondolatait a megjelentekkel a versenyről és a versenyzőkről. Éppen tíz éve tüntették ki először az Implom József-díjjal Deme László, Fábián Pál és Szathmári István professzorokat. A 2016. évi nyelvész Implom-díjat a szakmai zsűri Tóth Etelka tanárnőnek, az Eötvös Loránd Tudományegyetem oktatójának ítélte oda a magyar helyesírás ügyének több évtizedes szolgálatáért. Tóth Etelka 1988 óta a helyesírási szótárak és a helyesírási szabályzat 12. kiadásának kiváló munkatársa, az MTA Helyesírási Bizottságának a meghatározó tagja.

1. ábra

A megnyitó pillanatai a Megyeháza dísztermében

Fotó: Gyulai Hírlap – Rusznyák Csaba

A megnyitó után a program a jelen levő 115 diák számára magával a helyesírási versennyel folytatódott. A diákok a hagyományoknak megfelelően tollbamondást írtak, és egy nehéz helyesírási feladatlapot töltöttek ki. Noha 2015 szeptemberében megjelent *A magyar helyesírás szabályai* 12. kiadása, 2016-ban a feladatlapok csak olyan szabályok alkalmazását kérték számon a versenyzőktől, amelyek nem változtak. A nehéz megmérést követően a szervezők a diákokat városnézésre hívták, este pedig hangulatos ismerkedési estet rendeztek számukra. Itt pihenhették ki a tartalmas nap fáradalmait.

A döntő pénteken is kínált szakmai programot a tanárok és a kísérők számára. Takács Edit olvasta fel Tóth Etelka írását, majd Maleczki József, a Magyar Nyelvstratégiai Intézet vezető tanácsosa előadásában a vonatkozó névmási kötőszók használatát elemezte. Délután tájékoztató hangzott el a verseny feladatairól a felkészítő tanárok számára. Este pedig a felnőtteknek fogadást rendeztek.

Idén a tollbamondás gyakorlatában sérült az esélyegyenlőség, ezért a szakmai zsűri – a kísérő tanárokkal egyetértésben – úgy határozott, hogy a sorrend kialakításában a tollbamondást figyelmen kívül hagyja. Ennek ellenére a javítótanárok a szokott magas színvonalú teljesítménnyel ezt a részt is kijavították, és az érdeklődők mindkét munkát megtekinthették. A zsűri titkára Takács Edit (OFI) volt, a tagok: Benkes Zsuzsa kandidátus (Budapest), Gyöngyösi Márta munkaközösség-vezető (Teleki Gimnázium, Mezőtúr), Rozgonyiné Molnár Emma kandidátus (SZTE), Sinkovics Balázs adjunktus (SZTE), Szabómihály Gizella docens (Konstantin Filozófus Egyetem, Nyitra), Vörös Ferenc főiskolai tanár (Nyugat-magyarországi Egyetem). A javítást Győri Etelka, az Erkel Ferenc Gimnázium munkaközösség-vezetője irányította.

A helyesírási verseny február 27-én, szombaton az ünnepélyes eredményhirdetéssel zárult az Erkel Ferenc Zeneiskola nagytermében. A nemes versengés színvonalát mutatja, hogy 22 versenyző legalább 90%-ot ért el. 2016-ban Vas Barnabás (tanára Szabó Pap Edit, Móricz Zsigmond Gimnázium, Budapest) 97,8%-os teljesítménnyel érdemelte ki a fődíjat, az Implom József-díjat. A szakközépiskolások legjobbja az egri Saufert Eszter (tanára Szabó Zsuzsanna, Gárdonyi Géza Szakközépiskola) volt. A szakiskolásoké a kiskőrösi Bazsik Szilvia (tanára Soós Andrea Ildikó, Wattay Szakiskola), a határainkon túlról érkezettek pedig Walcz Beatrix (tanára Dobra Judit, Székely Mikó Kollégium, Sepsiszentgyörgy).

2. ábra

Ünnepélyes eredményhirdetés a gyulai zeneiskolában

Fotó: Gyulai Hírlap – Rusznyák Csaba

A verseny szervezői a jövőben is mindent megtesznek azért, hogy a hagyományoknak megfelelően folytatódjék az Implom József országos középiskolai helyesírási verseny a következő esztendőkből is, és 2017-ben is méltó keretek között kerüljön sor a Kárpát-medencei döntőre. A program végén a szervezők a következő évi viszontlátás reményében búcsúztak el a résztvevőktől.

Nagy, János: Implom Prize in Gyula in 2016

Az írás szerzőjéről

prof. dr. Nagy L. János
egyetemi tanár, Szegedi Tudományegyetem
nagy[kukac]jgypk.u-szeged.hu